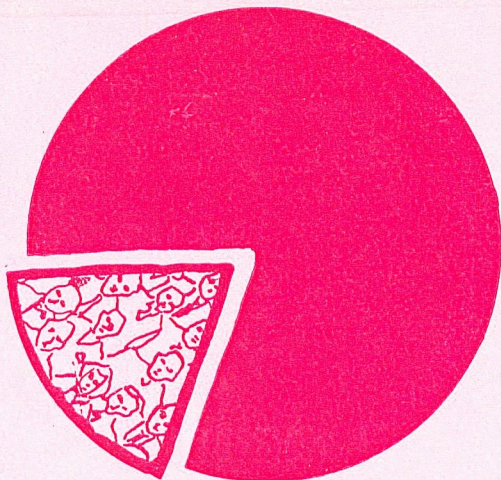

Enis
Gökyiğit
Yörükoğlu

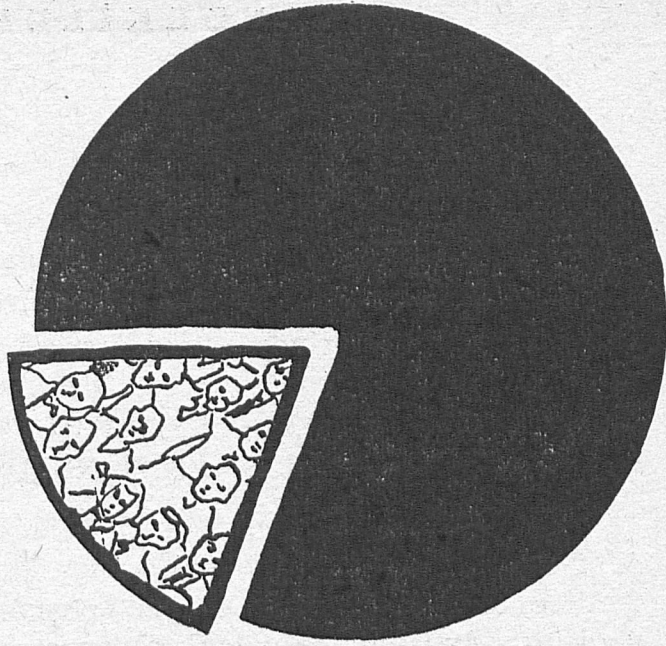
**DOKUZ
IŞIK'TA
N Ü F U S
POLİTİKASI**

**2003
SA
7346**

**Dokuz Işık Yayınları : 2
P.K. : 151 Bakanlıklar — Ankara**

Enis
Gökyiğit
Yörükoğlu

**DOKUZ
IŞIK'TA
N Ü F U S
POLİTİKASI**

Dokuz Işık Yayınları: 2
P.K. : 151 Bakanlıklar — Ankara

İÇİNDEKİLER

I. NÜFUS POLİTİKASI

1. Genel olarak
2. Osmanlı İmparatorluğu'nda Nüfus Artışı
3. Cumhuriyet Devrinde Nüfus Artışı

II. NÜFUS ARTIŞININ EKONOMİK GELİŞMEYE VE EKONOMİK GELİŞMENİN NÜFUS ARTIŞINA TESİRİ

1. Genel Olarak
2. Ekonomik Gelişmenin Nüfus Artışına Tesiri
3. Nüfus Artışının Ekonomik Gelişmeye Tesiri
4. Nüfus Artışının Sosyal Gelişmeye Tesiri
5. Nüfus Artışının Şehirleşmeye Tesiri ve Göçler

III. TÜRKİYE'DE DOĞUM KONTROLÜ VE SİYASİ YÖNÜ

1. Genel Olarak
2. Az Gelişmiş Ülkeler Neden Hedef Olarak Alınıyor?
3. Mesele Türk Milletinin Geleceği Meselesi Olmaktadır.

IV. UZUN DÖNEMDE EĞİLİMLER VE SONUÇ

1. Genel Olarak
2. Dokuz Işık'cı Milliyetçi-Toplumcu Türkiye İçin
3. Sonuç : Büyük Düşünme, Büyük Olma ve 100 Milyonluk Türkiye

Ö N S Ö Z

«Dokuz Işık'da Nüfus Politikası» Dokuz Işık Yayınlarının ikinci kitabı olmaktadır.

Günümüzde insan usununun bir milletin varlığını devam ettirmesi bakımından taşıdığı önem oldukça açıktır. Bugün Türkiye'de görülen özellik ise; millî olmıyan çeşitli kaynaklarca gerek sayı, gerek şahsiyet olarak Türk insanının hedef olarak seçilmesi olmaktadır. Bu hedef de gayesine; Türk insanının şahsiyetini ve kendine güven duygusunu yıkarak onu kendine yabancılaştırmak şeklinde manevî, doğum kontrolü veya aile plânlaması adı altında Türk analarının ve Türk bebelerinin sağlığını korumaktan çok Türk ırkının uzun devrede nüfus bakımından kontrol altına alınmasını gerçekleştirmek şeklinde maddî bir yönde gelişme göstermektedir. Gerekçe olarak da; % 2,5 oranındaki nüfus artışıyla Türkiye kalkınamaz denmektedir.

İktisat uzmanı arkadaşımız Enis G. YÖRÜKOĞLU bu kitabında nüfus meselesini kalkınma yönünden incelerken, sonuç olarak şunları belirtmektedir: «**Milliyetçi-Toplumcu ekonomi düzeni sayesinde; istihsal unsurları arasında kurulacak ahenk ve sosyal dilimlerin teşkilâtlandırılması ile, kalkınmanın insan gücü plânlaması ve itici güç olan milliyetçi terbiye göz önüne alınarak aydınlarımızın düşünce tembelliğinden kurtarılması ilimci ve büyük olmada iddialı bir toplum yaratılması Türkiye'de nüfus artışları bir problem olarak ortaya çıkarmayacaktır. Yeter ki milletimiz için daha çok çalışmanın gayreti içinde; 100 milyonluk Türkiye'yi kurmak için ilerleyelim.**»

Sevgi ve Saygılarımızla...

Dokuz Işık Yayınları
15.9.1971 ANKARA

NÜFUS POLİTİKALARI

1) GENEL OLARAK

İlk çağlardan günümüze kadar pek çok ilim adamı nüfus meseleleri ile ilgilenmiştir. Nüfusla ilgilenmede de; zaman ve şartlara göre ağırlık noktaları farklı olmuştur.

Nüfusla ilk ilgilenen M.E. 500 senelerinde Çin'de Konfüçyüs ve bazı filozoflar olmuştur. Bunlar nüfus miktarı ile arazi arasında bir münasebet olduğunu söylemişler ve nüfus ile arazi arasındaki münasebetin bozulmasının fakirliği doğuracağını iddia etmişlerdir. Ancak nüfus ile ziraî üretim arasında nasıl bir denge kurulması gerektiği yolunda herhangi bir tavsiyede bulunmamışlardır.

Eski Yunan'da daha ziyade Aristo ve Eflatun, Devlet-Şehir fikrinden hareketle; nüfusun fazla artmasının önüne geçilmesini tavsiye ederken, Roma İmparatorluğu'nda ise askerî sebeplerle daima fazla nüfus taraftarlığı benimsenmiştir.

Orta çağda nüfusla fazla ilgilenilmemiştir. Ancak teolojik düşüncelerin ışığı altında tavsiyeler, umumiyetle fazla nüfus lehine gelişmekte ve doğumların çoğalmasa her şekilde teşvik görmekteydi.

Yeni zamanlarda, ilk devirlerde nüfus meseleleriyle sistematik bir şekilde uğraşılmamıştır. Yalnız 14. Yüzyılda büyük mütefekkir İbn-i Haldun nüfus meseleleri üzerinde çalışmış, nüfusun zaman içindeki değişmelerini incelemiş ve hatta ilk defa bir memleketin nüfusu ile iktisadî ve sosyal meseleleri arasında münasebet bulunduğunu söylemiş ve fikirleri yaşadığı devrede hiçbir itiraza uğramamıştır. Ancak 19. Yüzyılda İbn-i Haldun'un düşünceleri tekrar önem kazanmış ve üzerinde tartışmalar yapılmıştır.

Yeni zamanda nüfusla ilgili derli toplu bir düşünce; Merkantilistler tarafından ileri sürülmüştür. Hemen hemen bütün Merkantilistler nüfusun artmasından yana olmuşlardır. Bunlara göre iktisadî davranışa hakim olan esas fikir; millî servetin arttırılmasıdır. Nüfus artışının askerî bakımdan temin ettiği kudret ve menfaatle birlikte, millî servette de buna paralel olarak bir artışın meydana geleceğine inanmaktadırlar. **Bu suretle fazla çalışma ile; bir taraftan üretim artacak ve üretim fazlasının ihracı sayesinde memlekete altın ve gümüş girmesi sağlanacaktır.** Diğer taraftan maliyetin düşmesi ile kârlarda meydana gelecek fazlalık, memleket millî gelirinin artmasına sebep olacaktır (1). Daha sonra Malthus (1766-1834) oldukça çok münakaşa konusu olan ve kötümser bir mahiyet arzeden nüfus teorisini kurmuştur. Malthus'a göre; nüfus artış hızı ile gıda maddeleri artış hızı arasında paralellik yoktur. Gıda maddeleri arit-

(1) Cillov, Halûk; Nüfus İstatistikleri ve Demografinin Genel Esasları, İstanbul 1960 sh. 19.

metik bir dizi ile (1-2-3...) artarken, nüfus geometrik bir dizi takip ederek (1-2-4...) artmaktadır. Böylece nüfus ile geçim imkânları arasındaki münasebeti göz önüne alan Malthus; nüfus artışının insanlığa refah getirmeyeceği, bilakis insanı felâkete sürükleyeceği tezini savunmuştur. Ancak Malthus'un, nüfusun geometrik bir dizi ile artar tezini zaman doğru çıkarmamıştır. Nüfus geometrik bir dizi ile artsaydı bugün dünya nüfusunun 180 milyar civarında olması gerekirdi. Halbuki bugün dünya nüfusu 3,5 milyar civarındadır.

Malthus gebeliği önleyici sun'î usulleri ahlâkî bulmaktadır. Ona göre **evlenme sınırlandırılmalıdır**. Meselâ sınırlamalar hususunda şunu tavsiye etmektedir: **Bir aileyi geçindirecek gelir seviyesine ulaşamıyanların evlenmesine mani olmak**.

Klasikler ise; nüfus sayısındaki artışın, iş piyasasında işgücü arzını fazlalaştıracağını ve dolayısıyla ücretlerin düşeceğini böylece de; fakirliğin yaygınlaşacağını ileri sürerek Malthus'un görüşünde olanlarla birleşmişlerdir. Fakat nüfus artış hızının azaltılması hususunda; **iktisadî düzende olduğu gibi müdahale edilmemesini** istemişler, zamanla nüfus ile ziraâî üretim arasındaki dengenin kendiliğinden kurulacağını kabul etmişlerdir.

Sosyalistler ve Marx, sefaletin fazla nüfustan ileri gelmediğini, **gelirlerin adil dağıtılmamasından doğduğunu ileri sürmüşlerdir**. Bilhassa Marx, nüfus artışına müdahale edilmesini şiddetle reddetmiş ve kapitalist rejimin bir an evvel yıkılması için; işsizler ordusunun artmasını zarurî bir şart olarak görmüştür. Marx ve Marx'ın fikrindekilere göre; sosyalist bir cemiyette üretilen gıda maddeleri eşit bir şekilde dağıtılacağından dolayısıyla refah artacak ve fazla nüfus bir problem olarak ortaya çıkmayacaktır. Bu görüş eksik

ve yanılıcıdır. Bugünkü sosyalist memleketler bile uygulamada bu görüşe itibar etmemektedirler. Bilhassa siyasî faktör üzerinde önemle durmaktadırlar. Nüfus artışının siyasî yönü incelenirken bu konuda ayrıca bilgi verilecektir.

Zamanımızda Batılı iktisatçıların ve hatta siyaset adamlarının fazla nüfusa ilgi göstermelerine yalnız siyasî ve askerî düşünceler sebep olmamıştır. **Doğum oranının 20. asırdan itibaren bir duraklama devresine girmiş olması ve 19. Yüzyılda da devam eden süratli gelişmenin görülmemesi demografları dahi fazla nüfus üzerinde düşünmeye sevk eden sebepler olmuş ve bunların davranışları zamanın görüşüne hakim olmuştur.** Ayrıca Malthus nazariyesinin tatbikata uymadığı, **zirai randımanın ve dış ticaretin geliştirilmesiyle çoğalan nüfus probleminin fazla bir mesele arz etmediği belirtilmiştir.** Meselâ bunlardan Keynes, bir ülkenin dış ticaret hadlerinin iyi durumda olması halinde nüfus fazlalığının bir problem olmayacağına işaret etmiş, Paisl gibi iktisatçılar ekonomide toplam faal nüfusa iş temin edilerek tam istihdam halinin biraz üstünde dahi olsa bir nüfus fazlalığını enflasyonist baskıların bertaraf edilmesi ve ödemeler dengesinin temini gibi düşüncelerle tavsiye etmişlerdir. Bu sebeplerden dolayı zamanımızda optimum nüfus nazariyesi, tekrar münakaşa edilir bir hal almıştır. **Ancak tek bir optimum değil aynı şartlar altında; şahsa, görüş maksadına ve kabul edilen ölçülere göre değişen muhtelif optimumlar vardır. (2)**

Nüfus problemine gelişme ekonomisi açısından bakan iktisatçılar ve hümanistler, pekçok geri kalmış ülkede; nüfus hacmi ve nüfus artış hızını, kalkınmayı köstekler mahi-

(2) Gürtan, Kenan; Demografik Araliz Metotları - İstanbul 1969, Sh. 17.

yette görmüşler ve gelişme ekonomisinde nüfus, gelişmeyi önleyen bir faktör olarak kabul edilmiştir. Burada önemli olan kalkınmanın başarılmasıdır. Bir ülke bir defa kalkınma yoluna girdi mi, nüfus çoğunluğu mesele olmaktan çıkmakta, kalkınmayı devam ettiren en önemli ve en gerekli üretim faktörü olarak belirlemektedir. Bu sebeple, kalkınma başlayıncaya kadar bir zorluk unsuru olarak görülebilen nüfus, kalkınma başarıldığında, kalkınmayı devam ettiren en önemli değişken olmaktadır. Modern Japonya bunun en güzel misâlidir. Ayrıca, nüfus fazlalığı, yerinde tedbirler alınırsa, kalkınmanın başlaması için de şart olmaktadır. Gelişme ekonomisinin en önemli ve geçerli teorilerinden biri gelişmeyi işçi fazlalığı ile başaran Arthur Lewis tipi modellerdir. Burada, etkili bir kalkınma ve işçi politikası ile, fazla işgücü, üretken yatırımlarda kullanılmakta, bir yandan fazla iş gücü olan sektörlerden nüfus, kalkınma sektörlerine hayat seviyesi yükselerek akmakta, diğer yandan üretim maliyetleri kontrol altında olduğundan dış ticaret hadleri ülkenin lehinde tutulmakta ve ihracat yoluyla, döviz dar boğazına sürüklenip, kalkınmanın tökezlenmesine mani olunmaktadır.

Daha önce de belirtildiği gibi, nüfus, direkt olarak insanı kapsadığından; nüfus politikası, sadece ekonomik olmayıp, insanı politik, sosyal, bireysel, ekonomik vs. gibi her yönden ilgilendirmekte ve bu yüzden de bu gerçeklere göre şekillendirilmesi gerekmektedir. Sadece ekonomik yönden ele alındığında bile, bugünkü nesillerin refahı ve yarınki nesiller göz önüne alınmalı ve yarınların sağlam raylara oturtulması hedef alınıyorsa; nüfus gereksiz olarak, geçici refah için, kısıtlama yollarına gidilmemelidir.

Nüfus hakkında belirtilen teorileri kısaca belirttikten sonra, Türkiye nüfusundaki gelişmeleri değerlendirebiliriz.

2) OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA NÜFUS ARTIŞI

Bugün için Osmanlı İmparatorluğu'na ait belli aralıklarla tesbit edilmiş sıhhatli istatistikler kullanılabilir hale getirilebilmiş değildir. Yalnız İstanbul'da Başvekâlet Arşivi'nde yetişkin ve erkek nüfusla ilgili irili ufakla 1000 kadar kaynaktan (kütük) istifade etmek mümkün olmaktadır. Bu konuda araştırmalar yapan Prof. Dr. Ömer Lütfi Barkan kesin olmamakla beraber; faydalı bilgiler tesbit edebilmiştir. Kanunî Sultan Süleyman devrinde Türkiye nüfusu (1520 - 1530) şu şekilde dağılmaktaydı. (Ancak Mısır, Irak ve Tuna ötesi Avrupa bölgeleri bu tabloya dahil edilmemiştir (Tablo 1'e bakılması)

1831 yılında II. Mahmut zamanında yapılan Anadolu Erkek Nüfus sayımına göre nüfus 7-7,5 milyon civarındadır. 1844 yılında Sultan Abdülhamit zamanında askerî maksatlar için yapılan nüfus sayımı sonuçlarına göre, bütün imparatorluğun toplam nüfusunun 36,5 milyon, Anadolu'daki nüfusunun ise 10,5-12 milyon civarında olduğu hesaplanmıştır. Bu sayıma kadınlar da dahildir(3).

1884 yılında vergi maksadıyla yapılan nüfus sayımında Tuna Vilâyeti nüfusu 28,9 milyon olarak tesbit edilmiş ve sayımı bitirilemeyen Anadolu nüfusu ise; Prof. Ömer Celâl Saraç tarafından 11,8 milyon olarak tahmin edilmiştir(4).

Bütün bu rakamlar bize imparatorluk nüfusunda önemli artış olmadığını göstermektedir. 1844 ile 1884 yılları arasında Avrupa memleketlerinin nüfusları hızla artarken, Osmanlı İmparatorluğu'nda nüfus adeta durgunluk derecesine inmiş gibidir. Bu durum da bize; 1923-1927 devresinde göç farkının Türkiye lehine olmasına rağmen; yine de toplam nüfusun 13,684 milyonu aşamadığını göstermektedir.

(3) Yalçıntaş, Nevzat; Türkiye Nüfusunun yapısı ve özellikleri Ankara, 1970, sh. 4.

(4) Saraç, Ö. Celâl, Türkiye Ekonomisinin Genel Esasları, İstanbul 1949, sh. 144.

Tablo I : Sultan Süleyman Tahrirlerine göre (1520 - 1530)
Yılları Arasında Türkiye'de Nüfusun Dağılışı

Vilâyetler	Hane Adedi			Hane Toplamı	5 Emsaline Göre Hesaplanan Nüfus Sayısı
	Müslim	Hıristiyan	Yahudi		
Anadolu	143.254	4.471	—	545.434	2.727.170
Karaman	540.963	2.448	—	145.702	728.510
Zülkadriye	66.776	2.687	—	69.643	347.315
Diyarbakır	72.675	11.979	—	84.654	423.270
Rum	118.683	5.237	—	173.920	869.600
Arap	131.399	444	—	131.843	659.215
Toplam	1.073.750	77.266	—	1.151.016	5.755.080
Rumeli	211.783	824.613	4.061	1.040.457	5.202.285
İstanbul şehri	(?)	(?)	(?)	(?)	400.000(?)
Genel Toplam					5.602.285
					11.357.365

Kaynak : Barkan, Ömer Lütfi, Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi, Türkiyat Mecmuası, İstanbul Üniver. İstanbul 1953, Cilt X. Sh. 11

3) CUMHURİYET DEVRİNDE NÜFUS ARTIŞI

Bütün dünya nüfusu süratle artarken Türkiye nüfusunun durgunluk göstermesinin sebepleri ana hatları ile şu şekilde özetlenebilir. En önemli sebep; şüphesiz ki **devamlı harpler sebebiyle** yetişkin erkek nüfusunun hayatlarını cep-helerde geçirmeleri ve pek çoğunun da şehid olmalarıdır.

Diğer taraftan kaybedilen topraklarla birlikte kaybedilen nüfus, devamlı göçlerin meydana getirdiği hastalıklar ve dolayısıyla ölümleri artırıcı kötü beslenme, zaman zaman ortaya çıkan kıtlık halleri ve doğumdan sonraki çocuk ölümlerindeki yükseklikler, nüfusumuzun durgunluk göstermesinin belli başlı sebepleri olmuştur. Bu durumların nisbeten düzeldiği bugünkü Türkiyemizde ise; nüfus düzenli sayılabilecek bir tempo ile artmaya devam etmektedir. **1927 ile 1970 yılları arasında 9 defa** nüfus sayımı yapılmıştır. 1927-1970 yılları arasındaki artış nisbeti % 253 tür. 1927 yılında Türkiye Nüfusu 13.648.000 olurken 1970'de 35.666.000 olmuştur.

Yapılan alternatif projeksiyonlara göre de, yüksek doğurganlığa göre Türkiye Nüfusu 1980'de 49,8 milyon, 1990'da 68,5 milyon, 2000 yılında da 94,7 milyon olacaktır.

1970 yılında Türkiye, dünyada nüfus büyüklüğü bakımından 17. sırada bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler kaynaklarına dayanarak yapılan projeksiyonlara göre, 2000 yılında 15. sıraya geçmiş olacaktır. Bir milyarla Çin (kıt) birinci sırayı alacaktır. Hindistan ikinci, S S C Birliği üçüncü, A.B. Devletleri dördüncü, Fransa'da 19. sırada görülmektedir.

II. NÜFUS ARTIŞININ EKONOMİK GELİŞMEYE VE EKONOMİK GELİŞMENİN NÜFUS ARTIŞINA TESİRİ

1. GENEL OLARAK

Bugün bir çok iktisatçı ve sosyal siyasetçi nüfus artışının ekonomik hayattaki tesirleri üzerinde durmaktadır. Fakat ekonomik yapının, nüfus üzerindeki tesiri hakkında pek fazla bilgi verememektedirler. Bizce bunun en önemli sebebi; nüfusun sadece maddî kriterler bakımından ele alınması ve bu kriterlerin az sayıda olmasından ileri gelmektedir. Bu bakımdan nüfus problemi, iktisadî yapı ile birlikte incelenirken; sosyal yapı, kültürel yapı ve siyasî durum da ağırlıklı bir şekilde işin içine girmek zorunda kalmaktadır.

2. EKONOMİK GELİŞMENİN NÜFUS ARTIŞINA TESİRİ

Gelir seviyesi oldukça düşük bulunan ekonomilerde ölüm oranı yüksek olduğu gibi, doğum oranları da oldukça yüksektir. Ölüm oranlarının yüksek olması; düşük standart-

lı beslenme imkânları ile sağlık hizmetlerinin —dolayısıyla koruyucu ve tedavi hekimliğinin— ilkel olmasından ileri gelmektedir. Doğum oranlarının yükseklik sebepleri ise; ölüm oranlarının yüksekliği sebebiyle toplumun hayatını devam ettirmek istemesi ve bazı sosyal inanç ve geleneklerin doğumları yüksek tutmaya yönelmiş olmasıdır. Buna ek olarak; çiftçi olan aileye katılan her ferдин iktisadî avantajlarının büyük olması; eğitim, sağlık ve bunlar gibi insan yetiştirmede maliyet artırıcı unsurların toplumda takdir edilmesi ve dolayısıyla aileye ilâve her ferдин bu yönde yükleyeceği külfetin engelleyici faktör olarak görülmemesi de doğumları yüksek tutmaktadır(5). **Bu toplumlarda nüfus artışı, ölüm oranlarının yüksekliği dolayısıyla ağır ilerleyen bir seyir göstermektedir.**

Gelir seviyesi nisbeten yüksek ve gelişme gayretleri içinde bulunan iktisadî toplumlarda ise; gelir seviyesindeki yükselme ile birlikte teknik, kültür ve tıp sahaslarındaki gelişmenin sonucu olarak ölüm oranları azalmaktadır. Fakat alışılmış sosyal hayat, doğum oranlarını aynı derecede etkilemediğinden; böyle toplumlarda hızlı bir nüfus artışı görülmektedir. Türkiyemiz bu ikinci grup ülkeler arasında yer almaktadır.

İktisaden gelişmiş ülkelerde ise şehirleşmeyle birlikte, kadının ekonomik hayata girmesi, gelenek, âdet ve inançlardaki zayıflamalar, üretim, teknik, tıp sahasındaki gelişmeler ve metodlarının değişmesi sonucu; ölüm oranlarında olduğu gibi doğum oranlarındaki azalış, istikrarlı bir nüfus artışı meydana getirmektedir. Hattâ fazlaca gelişmiş ülkelerde ise, nüfus artışı, durgunluk safhası denilebilecek bir duruma gelmiş bulunmaktadır.

(5) Tokcan, Çetin, T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilâtı Dergisi, Ankara, sayı 6, sh. 74.

3. NÜFUS ARTIŞININ EKONOMİK GELİŞMEYE TESİRİ

İlim adamları ve düşünürler —az veya çok— nüfus artışı ile refah seviyesi arasındaki münasebetleri devrin şartlarına ve ayrıca kendi düşünce sistemlerine göre farklı açılardan görmüşler ve teoriler kurmuşlardır. Bu teorilerden giriş kısmında kısmen de olsa kısaca bahsedilmiştir. Bütün bu teoriler nüfus artışının iktisadî tesirleri mevzuunda lehte ve bazan da aleyhte görüşleri kapsamaktadır. Biz de bu konuya girerken yani nüfus artışının iktisadî, sosyal ve siyasî tesirlerini tetkik ederken bir sonuca varabilmek için; nüfus artışının leh ve aleyhindeki görüşleri Türkiye'nin nüfus politikasının ne olması gerektiği açısından inceleyeceğiz.

Umumiyetle iktisadî bakımdan üzerinde en çok durulan ve nüfus artışlarına karşı olan görüş; gelirle yatırım arasındaki münasebet bakımından ileri sürülmektedir. Buna göre; gelirle yatırım arasındaki münasebet nüfus artışından ayrı düşünülemez. İktisadî kalkınma nüfus ile bir yarışmadır ve iktisadî kalkınmayı azaltan bir tesir icra eder. Gerçek kalkınma hızı; topyekûn millî gelirdeki artış hızıyla değil, fert başına millî gelir artışıyla anlaşılabilir. Böylece nüfus hızı, millî gelir büyüme hızından bertaraf edilmiş olur. Türkiyede yüksek doğum oranları ekonomik gelişmeyi bu bakımdan köstekler bir mahiyet taşımaktadır. Yani gelir bölüşümünde istihlâk lehine bir yükselme olurken, gelişmenin esası olan yatırım miktarı azalmaktadır. Meselâ kalkınma hızı % 7 ve nüfus artış hızı % 3 ise; gerçek kalkınma hızı % 4 dür. Eğer nüfus hızı % 1 azaltılabilirse; kalkınma hızı da o nisbette artacaktır.

Buna karşı gelişme potansiyeline sahip olan ülkeler hakkında Colin Clark şu tezi savunmaktadır. «Şayet nüfus-

ta ve dolayısıyla piyasa hacminde bir gelişme varsa; modern bir cemiyetteki işlerin çoğu için hem daha iyi iktisadî bir organizasyon kurulabilecek, hem de nüfus başına produktivite artacaktır» (6). Bu görüş az nüfuslu ve işlenmiş geniş kaynaklara sahip memleketler bakımından doğruluk ifade etmektedir.

Diğer görüş ise; geri kalmış memleketlerdeki süratli nüfus artışının kalkınmayı teşvik edici tesirini izah ederken, bu durumda faydalı olmıyan tasarrufların azalmasına işaret etmektedir.

Bu görüşlere ilâveten nüfus'un nitelik ve niceliğindeki artışın umumiyetle iş bölümünü genişletip büyük ölçüde istihsalı gerçekleştireceği ve dolayısıyla istihsalinde maliyeti düşüreceği de kabul edilmektedir.

Yapılan bazı tahminlere göre; doğurganlık oranlarındaki düşmeler, ancak 20 seneyi aşkın bir devre sonunda iş gücü hacminde % 5 oranında bir azalma meydana getirebilecektir(7). Bu önemli bir oran gibi görünse de; işgücü hacminin kalitesinin ehemmiyeti üzerinde inançlı ve ısrarlı bir şekilde durulmaz ve **cemiyette iş adamlığı ve Millî Devletin faziletleri işlemezse**; istismar edilmeğe müsait kaynakları bulunan memleketler için böyle uzun bir devreye rağmen yine de bu oran fazla bir önem taşımaz.

Esasen bugün memleketimizde ülke kaynakları dikkate alınarak nüfusun hangi hacimde olması icap ettiği bile; araştırmalara dayanılarak sıhhatli bir şekilde hesaplanmış değildir. Yani fert başına hasılayı optimum hale sokan nü-

(6) Gürtan Kenan : Türkiye'de Nüfus Problemi ve İktisadî Kalkınma ile ilgisi. İstanbul, sh. 203.

(7) Ekin, Nusret : Gelişen Ülkelerde ve Türkiye'de İşsizlik. İstanbul, 1970, sh. 180.

fus hacmi ciddî bir şekilde hesaplanmamıştır. Ancak, Türkiye hakkında çok değerli raporlar veren Prof. Baade mevcut kaynak ve imkânların pekâlâ **100 milyonun üstünde insanı rahatça besleyebileceğini** söylemektedir.

Emek, iktisadî faaliyetteki insan unsuru olduğuna göre; emek arzını tayin eden birinci unsur nüfus miktarıdır. Diğer istihsal unsurlarının eşit oledüğünü farzederek, nüfusu fazla olan ülkede emek arzı daha fazla olacağından o ülkenin istihsal kapasitesi, millî hasılası ve iktisadî gücü, teknolojik gelişmeler ve kapital birikimi ile azalan verimlerin ekonomide yerleşmesine mani olduğu müddetçe daha üstün olacaktır. Bugün Dünya hakimiyeti iddiasında olan ülkeler nüfus yarışı içindedir. Herbiri nüfusunu artırmaya çalışmaktadır. Nüfusu yetmeyenler hariçten göç kabul etmektedirler(8). Nüfusu kalabalık olan Çin'in gelişmesinin, bütün dünyada endişe ile karşılandığı görülmektedir.

Batı memleketlerinin gelişmesinde nüfus artışı ve ekonomik büyüme adetâ el ele yürümüştür. Nüfus artışı ekonomik gelişme için gerekli emek unsurunu ve tüketici grubu genişletirken, tasarrufa dayalı bir yatırım ve teknolojik tecessüs ve bunun neticesi teknolojik ilerleme gelişmenin sürekli ve yüksek oranda gerçekleşmesini sağlamıştır(9). Aynı dinamik vetire bir çok az gelişmiş memleketler gibi Türkiye'de de sağlanamamıştır. Sermaye piyasasının ehemmiyetinin kavranamamış olması ve halk tasarruflarının seferber edilmemesi ve halkı tasarrufa alıştırmaya, dolayısıyla iş yapma ve teşebbüs kurma ihtirasının cemiyete verilemesi ile kaynak israfı ve prodüktif olmayan Devlet yatırımları, dış ticaretin düzensizliği gibi sebepler; Türkiye'de

(8) Zaim Sabahaddin : Çalışma ekonomisi, İstanbul 1966, sh. 38.

(9) Ekin, Nusret : A.g.e. Sh. 179.

tasarruf imkânlarını değerlendiremeyen ve sonunda israf edici bir politika yaratan sosyal anlayışın doğmasına sebep olmuştur. Türkiyede yatırım imkânları ve mâlî meseleler üzerinde çalışan hemen herkes; işgücü ve kaynaklar üzerinde iyi bir organizasyon kurmakla tasarrufların % 50 nin üstünde artırılabilceği görüşünü paylaşmaktadır(10).

Modern, dinamik büyüme teorilerinde, genellikle, nüfus unsuru, bilhassa, büyümenin belli bir döneminden sonra, önemle belirlemekte ve «Tabii büyüme hızı» denilen uzun vadede büyüme içinde, nüfus artışı hızı, büyüme hızını tayin etmektedir. Harrod ve Domarin meşhur büyüme modelleri ile Kaldor tipi büyüme modelleri, farklı noktalardan başlamakla birlikte, büyüme süresinin belli bir seviyesinde nüfus artışının itici gücünü belirtmektedirler.

Aslında Türkiye hemen her türlü iklimin bulunduğu, yer altı ve yerüstü kaynakları bakımından da Avrupa ülkelerine göre çok fazla avantajlara sahip bulunduğu halde, bu kaynaklar yeteri kadar değerlendirilememiş, dolayısıyla gelişme ve ihracat meseleleri bugüne kadar gerçekleştirilememiştir. Daima yabancı menşeli sistemlerin etkililiği açısından yanlış bir iktisat politikası yürütülmeye çalışılmıştır.

Nüfus artışının iktisadî bakımdan meydana getirdiği problemleri üzerinde, yukarda iktisadî kaynaklar, gelir ve yatırım meseleleri incelenirken durulmuştu. Şimdi ise nüfus artışının sosyal gelişmeye olan tesirlerine geçebiliriz.

-
- (10) Bulutoğlu, Kenan : 1966 yılı Marmara Öğrenci Lokalinde düzenlenen bir açık oturumdaki yaptığı konuşmadan.

4. NÜFUS ARTIŞININ SOSYAL GELİŞMEYE TESİRİ

a) Gençleşen Piramid Meselesi :

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde 1965 yılında toplam nüfusun ortalama % 28 i; 15 yaşından küçükken, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bu oran % 42 dir. Türkiye'de bu oran % 41 olurken, Honduras'ta % 51, Rusya'da % 28, İsveç'te % 21 olmaktadır. Türkiye bu durumda dünyada genç nüfusu olan ülkeler arasında yer almaktadır.

b) Eğitimin Ağırlık Kazanması

0-14 yaş grubundaki nüfusun toplam nüfus içindeki yüksekliği, bilhassa gelişmekte olan ülkelerde genel yatırımlar içersinde eğitim yatırımlarına ayrılan kısmı gittikçe artırmaktadır. Türkiye'de uzun seneler plânlanmış bir eğitim politikasının bulunmaması, nüfusun hızlı artması ve eğitimin her kademesine olan büyük talep ile eğitim hizmetlerinin pahalı olması, devletin bu alana büyük harcamalar yapmasını zorunlu hale getirmiştir. 2. Beş Yıllık Plânın genel yatırım hicminde % 71.6'lık bir artış sağlanmışken, eğitim yatırımları bu nisbetin üstünde % 75,5 olmuştur. Eğitim yatırımları, plân döneminde 7,5 milyar TL. yatırım ile toplam yatırımların % 6.7'sine tekabül etmiştir. Halbuki bu miktar ve oran I. Beş Yıllık Plânda 4,274 milyon lira ve % 6,6 idi ve Kamu Harcamaları içinde devletin eğitim harcamaları 1950'de % 13,8 iken, 1960'da 14.6 ve 1967'de % 20'ye yükselmiştir. Dünya ortalaması (1962-1966) % 15,3 dür. Bu oran Afrika'da % 14,7, Kuzey Amerika'da ve Avrupada % 14.5, Asya'da % 13.8 idi (II). Bunlar nüfus ile birlikte Türkiye'de eğitim masraflarının arttığını açıkça göstermektedir.

(11) Yalçıntaş, Nevzat : A.g.e. Sh. 139.

Gittikçe artan eğitim yatırımları harcamalarının yüksekliği; ilk bakışta iktisadî kalkınmayı engelleyici bir mahiyet arz ediyor gibi gözükmektedir. Aslında zamanımızda eğitim yatırımlarının en prodüktif yatırımlar olduğu iddiası gittikçe yaygın bir kanaat haline gelmektedir. Büyük Türkiye'yi kuracak olan Dokuz Işıkçı Türk Milliyetçileri iktisadî kalkınmanın tam olarak gerçekleştirilmesi için eğitimin yaygınlaştırılması fikrini benimsemişlerdir. Eğitimin yaygınlaştırılması ile, fırsat eşitliği prensibinden de hareket edilerek zeki ve kabiliyetli elemanlar her meslekte daha ileri seviyeler için yetiştirilecek, araştırma ve geliştirme müesseselerine önem verilecektir. Dokuz Işıkçı Türk Milliyetçileri eğitimin gerçekten millileşmesini ilk büyük reform olarak yapacaklardır.

Her yönüyle kokmuş, çürümüş, laçkalaşmış ve çağın çok gerisinde kalmış bugünkü eğitim sistemi temelinden yıkılmalı, yepyeni ve milliyetçi bir dünya görüşü ile yeni baştan kurulmalıdır. Zekâ ve ilmin birleşmesinden doğan «yaratıcı beyin» hazinesi, milliyetçi ruh ve ülkünün itici gücü ile seferber edilmelidir. Otuzbeş milyonluk insan varlığı, gözgöz elekten geçirilerek imkân ve kabiliyetlerine göre derece derece işlenmeli, yetiştirilmeli ve yerli yerine konulmalıdır(12).

c) Bağımlılık Oranının Büyümesi

Gelişmekte olan memleketlerde faaliyet çağındaki (15-64 yaş grubu) nüfusun nisbî noksanlığı, bu memleketlerin gelişmiş ülkelere göre ağır bir çocuk tâbiyet yükü altında bulunduğunu gösterir. Diğer bir ifadeyle gelişmekte olan memleketlerde bağımlılık oranı daha yüksektir.

(12) Hacıeminoğlu, Necmettin, Dokuz Işık'ta Eğitim Sistemi, Dokuz Işık Yayınları, Ankara 1971 Sh. 4.

$$\text{Bağımlılık oranı} = \frac{(0-14) + (65+) \text{ yaşta olanlar}}{(15-64) \text{ yaş grubundaki nüfus}} \times 1000$$

15-64 yaş grubunun, nisbî azlığı dolayısıyla bilhassa köylerimizde bağımlılık oranı şehirlerimize göre daha yüksektir. Bu oranın büyüklüğünde, çalışabileceklerden bir kısmının şehirlere gitmesi yanında köylerde ortalama ömrün daha kısa olması da vardır. Tabloda da görüldüğü gibi; Türkiye'de ortalama olarak 100 kişiye 88 bağımlı kişi düşmektedir. Yani 100 kişi 88 kişiye bakmak zorunda kalmaktadır. Köylerde, bağımlılık oranı dediğimiz bu oran daha büyük olmaktadır. Köyde çalışma yaşındaki (15 ile 64 yaş grubu) her 100 kişiye 93 bağımlı kişi düşerken, şehirde bu oran 78'e düşmektedir.

d) Faal Nüfusun Daralması

Böyle bir yaş bölünüşü gelişmiş sanayi memleketlerinin düşük doğum nispetinden dolayı umumiyetle dar tabanlı olan nüfus piramiti ile karşılaştırıldığı zaman varılacak netice, aşırı nüfuslu geri kalmış memleketlerde faal olabilecek 15-64 yaşlarındaki olgun (yetişkin) nüfusun nisbî noksanlığıdır. Buna ilâveten, iktisadî kalkınmada yardımcı işlerde çalışabilecek kalifiye iş gücünün noksanlığı ve an'anevi olarak ziraat sektöründe çalışanların tam istihdam halinden pek uzak buldukları göz önünde tutulursa; geri kalmış memleketlerde olgun (yetişkin) nüfusun noksanlığının önemi daha iyi anlaşılır(13).

1965 yılında (65+nüfus) gelişmiş memleketlerde ortalama % 9 iken, az gelişmiş ülkelerde % 3 oranında idi. 1965

(13) Gürtan, Kenan, A.g.e. Sh. 224.

yılında ise; 15-65 yaş gurubundaki nüfus oranı gelişmişlerde % 63 iken az gelişmiş ülkelerde % 55 olmuştur.

Gelişen ülkelerde nüfus piramidinin geniş tabanlı olması yani gelişmiş ülkelere göre faal nüfus oranının nisbî azlığı, fakat faal nüfusa ilâve olanların mutlak olarak büyük rakamlara erişmesi, **bilhassa istihdam ve işsizlik bakımından önemli problemler ortaya çıkarmaktadır.**

Yıllara göre yapılan bir çalışmaya göre, 1962 yılında %10,5 olan işsizler oranı yıllar itibariyle gittikçe azalmakta, fakat 1977 yılında ancak % 3'e düşürülebilmektedir. Rakam olarak işsizler sayısı 700.000 kişiye inebilmektedir. Demek ki 1962 yılından itibaren başlayan onbeş yıllık devre sonunda bile Türkiye'de işsizlik problemini bertaraf etmek mümkün olmayacaktır. Meselenin çözümü, esas itibariyle tarım dışı sektörlerdeki çalışma hacmini arttırarak, bu alandaki istihdamın tarımdaki fazla nüfusu emmesine bağlıdır(14).

Bugün için Türkiye'de işgücünün önemli bir kısmı ziraî sektörde bulunmaktadır. Sanayi sektöründe prodüktif istihdam süratle genişleyemediğinden; her iki sektörde de, eksik istihdam gibi gizli ve açık işsizlik de vahim bir durum göstermektedir. Bu günkü montaj ve dışa bağlı sanayi politikası terkedilerek bunun yerine çağımız ekonomisine uygun, modern, kitlevi üretime sahip kılacak şekilde bir millî ekonomi sistemi kaçınılmaz olacaktır. Bu da bütün Türk Milliyetçilerinin inandığı ve savunmasını yaptığı; Milliyetçi Toplumcu Ekonomi Düzenidir. **«Bu sistemde bir taraftan mal ve hizmet üretimi ve dolayısıyla millî gelir en hızlı bir şekilde artarken, diğer taraftan da bunun,**

(14) Ekin Nusret, A.g.e., Sh. 267.

millî toplumun fertleri arasındaki dağılımı en âdil bir şekilde olacaktır(15).

«Kalkınmanın en önemli unsuru özellikle finansman yönü olan tasarruf, iradi (gönüllü) ve zorunlu (cebri) olmak üzere ikiye ayrılır. Milliyetçi-Toplumcu Sistem, kalkınmanın finansmanının yolu olarak daha çok zorunlu tasarruf yolunu öngörür. Zira az gelişmiş ülkelerde iradi tasarruf kapasitesi ve meylî hem az, hem de tasarruf sahiplerinden ziyade bir kaç vurguncunun cebini doldurmaktan başka bir şeye yaramaz. Ancak, Milliyetçi-Toplumcu Sistemde zorunlu tasarrufla kalkınmanın finansmanı çözümlenirken, marxist-sosyalist sistemde olduğu gibi, bu tasarruf ve onun yatırımı sonunda meydana gelecek üretim araçları (sermaye) devlet mülkiyetine geçmiyecektir. (16) Dolayısıyla kalkınma hızının gerçekte bugünkünden daha yüksek seviyede gerçekleşebileceğinin imkân dahilinde olması; Türkiye’de dinamik emek arzına karşı emek talebinin mahdut gelişme göstermesine büyük ölçüde çare bulunacağını göstermektedir.

Nüfus plânlaması yoluyla emek arzını yavaşlatmak, uzun vadeli ve tesirleri geç ve oldukça güç şartlar altında görülen bir tedbir olarak Türkiye’nin istihdam meselelerine hal yolunda ele alınacak müessir bir vasıta değildir. (17)

(15) Karaca Kurt «Milliyetçi Türkiye» Çınar Yayınevi ilâveli 4. Baskı, Ankara 1971, Sh. 94. Milliyetçi-Toplumcu Ekonomi Düzeni hakkında daha geniş bilgi sahibi olmak için bu kitaba bakılmalıdır.)

(16) Karaca, Kurt, a.g.e - Sh. 106

(17) Ekin, Nusret; Türkiye’de Ekonomik Gelişme ve İstihdam Meseleleri; İPM Sayı 25-3, Sh. 104

E. NÜFUS ARTIŞININ ŞEHİRLEŞMEYE TESİRİ VE GÖÇLER

a. Genel Olarak :

Nüfus artışının meydana getirdiği ekonomik kalkınmaya, daha az önemde tesir eden sosyal problemlerden birisi de şehirleşme meselesidir. Ancak şehirleşmeyi yalnız nüfus artışı ile izah etmek doğru olmaz.

Gelişen ülkelerde şehirleşme hareketlerine yol açan faktörleri tesbit edebilmek için, ziraî kesimdeki emeği bu sektör dışına iten kuvvetleri bilmek kadar, şehirlerin çekici kuvvetini de ortaya koymak gerekir. (18)

<u>KÖYÜN İTİŞİ</u>	<u>ŞEHRİN ÇEKİŞİ</u>
1 — Nüfus tazyiki	1 — Köy - Şehir gelir farkları
2 — Kifayetsiz ve kötü dağılmış toprak	2 — Daha ileri eğitim
3 — Gizli işsizlik	3 — Şehrin cazibesi
4 — Eksik istihdam	4 — İş bulma ümidi
5 — Düşük produktivite	5 — Daha yüksek hayat standartı
6 — Düşük gelir ve fakirlik	6 — Modern sağlık tesisleri
7 — Ziraat mekanizasyon	7 — Ulaşım imkânları
8 — Mevsim dışı iktisadî faaliyetlerin mevcut olmayışı	
9 — Tabii âfetler	
10 — Eğitimle artan seyyaliyet	
11 — Kan davaları	

(18) Ekin Nusret, Gelişen ülkelerde ve Türkiye'de İşsizlik, 1970, İstanbul Sh. 169.

Türkiye'de şehirleşme yukarıda sayılan sebeplerden hızlanmış bulunmaktadır. Nüfus artışları yönünden şehirleşmede; bilhassa köylerde ki hızlı nüfus artışı ile tarım işletmelerinin miras yoluyla gittikçe küçülerek cüce işletmelerin meydana gelmesi ve bunun sonucu olarak toprağın artan nüfusu besliyememesi sebep olmaktadır. Kısacası şehirleşmede iç göçlerin büyük payı olduğu gibi, ayrıca memleketimizin normal nüfus artışlarının dışında nüfusumuzun çoğalmasına sebep teşkil eden dış göçlerin de önemli payı vardır.

Tablo 11: Genel Nüfus İçersinde Şehirli Nüfusu

Yıllar	Şehirli nüfusu (il ve ilçe merkezleri)	Genel Nüfus	Şehirli Nüfusun Genel Nüfusa Oranı %
1935	3.802.642	16:158.018	23.5
1940	4.346.249	17.820.950	24.4
1945	4.687.102	18.790.174	24.9
1950	5.244.337	20.947.188	25.0
1955	6.927.343	24.064.763	28.8
1960	8.859.731	27.754.820	31.9
1965	10.805.817	31.391.421	34.6
1970	13.817.717	35.666.549	38.7

Kaynak: Serper, Özer; Çeşitli Yönleriyle Türkiyede Şehirleşme Hareketleri, İstanbul, (1950-1970) Galatasaray Özel İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okulu Dergisi, yıl 1970, sayı 3.

Şehirleşme hareketi 1950-1970 devresi boyunca devam etmekle beraber, özellikle 1950-55 devresinde büyük bir hız kazanmıştır... Artış oranı 1950-55 devresinde % 5,7 iken, 1955-60 da % 5.0 ve 1960-65 de % 4.1'e düşmüştür. Buna karşılık 1965-70 devresinde ise yeniden bir yükselme kaydede-

rek % 5,0 a ulaşmıştır. (19) 1950-55 devresinin oldukça yüksek olmasında, daha sonra izah edileceği gibi; dış göçlerin önemli payı vardır.

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere; 1970 Genel Nüfus Sayımına göre; nüfusumuzun % 60'a yakın kısmı köylerde yaşamaktadır. Köylerde nüfus artış hızının yüksek olması, zirai kesimde çalışanların nisbetini gittikçe artırmaktadır. **Her ne kadar ekime açılan sahalartıyor ise de prodüktivite, meralar aleyhine açılan sahalartın verimsizliği yüzünden düşük olmaktadır.** Dolayısıyla ekim'e açılan sahalart köylerdeki ilâve nüfusu emmeye kafi gelmemektedir. Gerçi ekilen arazi miktarı yıldan yıla artmakla beraber; tarla sahası (nadas dahil) 1950'de 14.542 bin hektar iken, 1955 de 20.998 bin hektara, 1960 da 23.264 bin hektara 1965'te 23.556 hektara ve nihayet 1968'de 24.092 bin hektara ulaşmıştır. (20) Makineleşmenin seneler itibariyle artması dolayısıyla, 1950 den sonra verimlerde bir yükselme beklenebileceği halde; verimler düşük seviyede kalmıştır. (21) Bunun sebebi yukarıda söylendiği gibi; verimsiz sahalartın ekime açılmış olmasıdır.

1950-65 devresinde faal nüfusta 2,834.401 kişilik bir artış olmuştur. 1950 yılında tarımda çalışanlar bütün faallerin % 83.64 ünü teşkil ettiğine göre; faal nüfus artışını 2.370.693 kişilik kısmının ziraat kesimine ait olması gerekirdi. Oysa sadece 780.823 kişilik artış meydana gelmiştir. Şu hale göre asgari 1.589.870 kişinin tarım kesiminden tarım dışına çıktığı söylenebilir.(22) Bu rakamlar ise bize; artan nüfusun bir kısmının şehirlere akın ettiğini açıkca göstermektedir.

(19) Serper, Özer a.g.m. Sh. 6 (Tablo 9'da)

(20) Serper, Özer; a.g.m. Sh. 7.

(21) Tarım istatistikleri özeti, 1968, Sh. 9.

(22) Serper, Özer; a.g.m., Sh. 8.

Diğer taraftan bilhassa büyük şehirlerimizden birçoğunda nüfus artış oranının (Ankara, Adana, Bursa, Gaziantep, Konya) genel nüfus artış oranından daha hızla artması köylerden şehre akınlar olduğunu daha iyi bir şekilde ifade etmektedir.

Türkiyede şehirlere göre; köy nüfusunun yüksek bir hızla artması, buna karşılık ekime açılan ve çoğu verimsiz olan arazilerin daha az oranda artması, miras yolu ile arazilerin bölünmesi neticesinde cüce işletmeler teşekkülüne sebep olmuştur. «1937 senesinde 35 Vilâyette yapılan anket sonuçları toprak sahibi ailelerin % 42 sinin 20 dönümünden az topraklı olduğunu göstermiştir.» (23). 1963 yılı sonunda ise bu oran % 36,12 ye inmiştir. Oysa 5 nüfuslu bir aileye çok genel olarak 100 dönümlük işlenebilecek arazi normal olarak kâfi gelmektedir. (24)

Nüfus artışı ve toprağın ilâve nüfusu besliyememesi; köylerde ortakçı, yarıcı ecir halindeki topraksız köylülerin tazyik derecesine göre köyleri terk ederek şehirlere göç etmesine sebep olmaktadır. Bunlar şehirlerde modern sektör istihdamına kavuşmayınca daha çok değnekçilik, işportacılık vs. gibi şehirlerdeki eksik istihdam tiplerine doğru kayarak, produktivitesi ve geliri düşük işlerde çalışmak mecburiyetinde kalmaktadırlar. Türkiye'de tarımda üretimin arttırılabilmesi için; arazinin küçük parçalara bölünerek verim düşüklüğünün önüne geçilmesi ve yüksek verim alınabilecek büyüklüklerde kooperatif işletmeler meydana getirilerek toprak hukukunun yeniden düzenlenmesi ve böyle bir anlayışla toprak ve tarım reformunun yapılması gerekli bir

(23) Cillov, Halûk; Türkiye Ekonomisi, İstanbul 1970, Sh. 172.

(24) Tütengil, C. Orhan; Köyden Şehre Göç Meselesi, İstanbul 1963.

çözüm yolu olacaktır. Burada da ana prensip «Tarım Kentleri»nin kurulmasıdır. Türk Milliyetçileri olarak «Köy kalkınmasının köy üniteleri kurmak suretiyle, süratle sağlanabileceğini düşünüyoruz ve böyle bir görüşün de sahibiyiz.» (25)

Milliyetçi-Toplumcu doktrin, köylerimizin sosyal ve ekonomik yapı değişikliğini Tarım Kentleri ile gerçekleştirecektir. Tarım Kentleri sosyal yönden; köylerin ve köy nüfusunun yeni bir yerleşme plânına oturtulması; ekonomik yönden ise, modern tarım işletme ve endüstrisine geçilerek bağımsız tarım toplumunun kurulmasıdır (26).

Tarım kesiminde toprak çeşitli sebeplerle dağılmakta ve bu da üretimi düşürmektedir. Yerleşme yerleri olarak da bugün 73.751 yerleşme yeri vardır. 10 evden 200 eve kadar olan bu köylerin çoğunun nüfusu 100 kişi ile 500 kişi arasında değişmektedir. Diğer yandan da; toplam tarım işletmelerinin 1963'de % 58.73'ü (1-50) dekar arasındaki işletmelerdir. Bu durumda da tarım kesimi gerek toprak dağılımı, gerekse nüfus bakımından oldukça dağınık ve parçalı bir vaziyettedir. Bu da çeşitli hizmetlerin tarım kesimine götürülmemesine, modern tarım araçlarının ve girdilerinin kullanılmamasına, bilgi ve tekniğin öğretilmemesine sebep olmaktadır. Bu yüzden de üretilen ürünlerin pazarlama işleri de yapılamamaktadır. Kurulan kooperatifler hizmet görememekte, tarım işçileri bakımından da sendikalaşma sağlanmamaktadır. Bunun için de; **tarım kesiminde üretime dayalı olacak ve sosyal hizmetlerden tarım işgücünün kolay-**

(25) Türkeş Alparslan, Dokuz Işık, 5. Baskı, İstanbul 1969, Sh. 19 (Burada köy üniteleri olarak bahsedilen topluluğa biz tarım kentleri demekteyiz.)

(26) Karaca Kurt, A.g.e., Sh. 134.

lıkla istifadesini sağlayabilecek yeni bir teşkilatlanma gerekli olmaktadır. Bu teşkilatlanma ile de kurulacak yeni yerleşme yerleri, tarım kentleri olacaktır. (27)

İç göçler nüfusun şehirler veya bölgeler arası dağılımına tesir etmekte ve nüfusun umumî toplamını değiştirmezken, dış göçler umumî toplamı arttırmaktadır. Dış göç Osmanlı İmparatorluğunun toprak kaybıyla başlamış ve halen devam etmektedir. Yalnız Cumhuriyet devrinde (1923-1968) 316.859 aileye tekabül eden 1,232.692 kişi Türkiye'ye gelmiştir. Türkiye'ye en çok göç hareketi % 33.9 ile Yunanistan, % 31.1 ile Bulgaristan ve % 22.4 ile Yugoslavya'dan olmuştur. En az oranı ise % 02 ile Türkistan göçmenleri teşkil etmektedir. 1923-1965 yılları arasında Türkiye'den dışarıya göçler ise ancak 192.811 kişiye ulaşabilmiştir (28). Dışarıya göç edenlerin en büyük kısmını Rumlar, ikinci sırayı ise İsrail'e yerleşen Yahudiler teşkil etmektedir. Dışarıdan gelen göçlerin en büyük sebepleri tehcir ve istilâ hareketlerinden kaçış olduğu halde, Türkiye dışına göçlerin sebepleri mübadele ve İsrail'e yerleşme çağrısı olmuştur.

b. Dengesiz Şehirleşme Meselesi

Şehirleşmede önemli payı olan nüfus hareketleri bilhassa büyük şehirlerde arsaların, meskenin, amme hizmetlerinin, mahalli ulaştırmanın pahalı oluşu ve sanayinin artan nüfusu emebilecek derecede yüksek oranda gelişmemesi, dengesiz şehirleşmeyi hızlandırmaktadır.

(27) Karahasanoęlu, Taner «Türkiye'de Tarım İş Gücünün Sosyal Güvenlik Meseleleri» Millî Prodüktivite Merkezi, Ankara, 1971, Sh. 32.

(28) Yalçıntaş, Nevzat; A.g.e., Sh. 45.

Dengeli bir şehirleşme; köyün ve şehrin şartlarını toptan kavrayan dört unsurun hepsinin az çok birbirine yakın bir tempo ile gelişmesi neticesinde meydana gelir. Leonarda Reisman'a göre; bu ölçüler şunlardır. (29).

a — Şehir Nüfusunun Nisbetindeki Artış

b — Endüstrileşme Temayülündeki Artış

c — Orta Sınıfın Hakimiyeti

ç — Milliçetçilik Anlayışının Hakimiyeti (Tahsil ve Millî Kültüre Göre Yetişmiş Nüfus)

Eğer sanayileşme ile şehir nüfusundaki artış emilemez ise, (ki Türkiye'de durum böyledir) bilhassa büyük şehirlerde aşırı kalabalıklaşmaktan dolayı işsizliğin, gecekondu-ların, suçluluk oranının artması, millî kültürdeki kaynaşma-da zayıflıktan dolayı birbirlerinden müstakil gurupların meydana gelmesi, sanayileşmeyi besliyecek orta sınıfın kâfi derecede gelişmemesi vs. gibi problemlerin doğmasına ve sosyal çevrenin bozulmasına sebep teşkil edecektir ki, bugün görülen durum budur.

Bütün bu sebeplerden dolayı; şehirleşme politikası dengeli bir şehirleşmeye esas teşkil eden kriterler göz önüne alınarak yürütülmek mecburiyetindedir.

(29) Kurtkan, Amiran, «Köy Sosyalijisi» İstanbul 1968, Sh. 42.

III. TÜRKİYE'DE DOĞUM KONTROLÜ VE SİYASİ YÖNÜ

a — GENEL OLARAK

İlk anda memleketimizde uygulanmakta olan doğum kontrolüne gerekçe olarak çocuk düşürme olayları akla gelebilir. Filhakika Türkiye'de iptidai usullerle her gün çocuk düşürenlerin sayısının beş yüz bin olduğu ve bunların onbininin hayata veda ettiği tahmin edilmektedir. Gebeliği önleyici metotların yaygın bulunması halinde; bu rakamların bu kadar kabarık olmayacağı iddia edilmektedir. Bu iddiada gerçek payı büyük olmakla beraber, **nüfus kontrolünün devlet siyaseti olarak ele alınmasını haklı kılacak durumda görünmemektedir.**

Eğer gaye sadece bu yola tevessül eden anaların hayatını ve ailelerini korumak olsaydı; doğum kontrolü tatbikatı, istiyenlere sabit ve belirli merkezlerde uygulanırdı. Gezici ekiplerle dağı taşı taramanın, rahim içi araç uygulayan sağlık personelinin mükâfatlandırmanın da bir manâsı kalmazdı. Üstelik bugünkü ilmi gelişmeler insan fizyolojisinin bütün hususiyetlerini ortaya çıkarmış bulunuyor. Bu bu-

luşlar cümlesinden olmak üzere; çocuk sahibi olmanın ayda bir kaç gün içine inhisar ettiği tesbit edilmiş ve bugünlerin basit hesaplarla tayininin mümkün olduğu ortaya koyulmuştur. Buna göre ayda birkaç gün dikkatli davranmayı başaran aileler için herhangi bir mekânîk usulle doğum kontrolü tatbikatına girişmenin anlamı kalmayacaktır. Türkiye'de doğum kontrolü tatbikatının savunuculuğunu yapanların, böyle tabii imkânları öğretmek yolunda herhangi bir gayretleri görülmezken; ana sağlığı üzerinde tıbbî kontrol eksikliği halinde cinnet ve felce varan tesirleri bulunduğu tesbit edilen ve doğacak çocuğun da genetal sisteminin bozulması yüzünden anarmol fizyolajik özellikler göstermesinin muhtemel olduğu ispat safhasında bulunan bir durumu savundukları görülmektedir. Hadisenin siyasî mahzurları da ortaya koyulunca; bu iddialarda ne derece hakikat payı olduğu daha iyi anlaşılmış olacaktır.

2. AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER NEDEN HEDEF OLARAK ALINIYOR

Milletlerarası tatbikata baktığımız zaman görürüz ki; doğum kontrolünün uygulama alanı genel olarak az gelişmiş memleketlerdir. Tatbikatçıları da gerek bizzat, gerek çeşitli yardımlar ve telkinlerle; dolaylı olarak gelişmiş dediğimiz ülkeler grubudur. Az gelişmiş ülkeler için tavsiye ve telkin edilmesinin sebebi ise; zahirde iktisadi kalkınmalarını süratlendirmelerini temin etmek, hakikatte kendi nüfuslarının nisbeten statik bir manzara arz etmesine karşılık, bu memleketlerdeki süratli nüfus artışının dünya siyasi dengesine kendileri aleyhine muhtemel tesirlerini şimdiden kontrol altında bulundurabilmektedir. Gelişmiş memleketlerin kendi hesaplarına göre normal sayılabilen bu tutum gariptir ki, ikinci grup ülkelerin aydınları tarafından sadece ikti-

sadi mülahazalarla değerlendirilmekte, kendi milletlerine de aynı gerekçe ile izah edilmektedir.

Dünya hakimiyeti üzerinde söz sahibi olmak iddiasında olan memleketlerdeki tatbikat ihtiyari bir mahiyet arzettiği ve çeşitli teşvik tedbirleri ile mümkün olduğu kadar mahdut tutulmaya çalışıldığı halde; az gelişmiş ülkelerdeki tatbikatın yaygınlığını sağlayabilmek için cebri ve yarı cebri yolların denenmesine çalışılmaktadır. Bu yola gidilirken az gelişmiş ülkeler yönetici ve aydınlarına teknolojinin baş döndürücü gelişmesi karşısında fert sayısının bir önemi bulunmadığı, üstelik artan nüfusun iktisadi gelişmeyi yavaşlattığı şeklinde telkinler yapılmaktadır. İktisadi yardımlarını ancak nüfus kontrolü için azami gayretleri sarfetmeleri halinde vereceklerini öne sürmek suretiyle de; telkinlerinin kabul görmesini temin etmektedirler. Gerçekte ise; gelişmiş ülkeleri buna benzer tavsiyelere yönelten sebeplerin ilki ve en önemlisi siyasidir. Nüfusu kalabalık olan bu geri kalmış ülkeler, iktisadi gelişmelerini temine muaffak olacak olurlarsa; dünyanın siyasi dengesi derhal değişecek ve gelişmişler grubunun korktuğu şey başlarına gelmiş olacaktır. Meselâ Kızıl Çin, bu endiyeşe hak verdiren başlıbaşına bir örnektir. A.B.D.'nin müteveffa başkanı Kennedy'nin 1959 yılında ki bir seçim konuşmasında «Az gelişmiş ülkeler kendileri istemeden onları doğum kontrolüne zorlayamayız» demesi, memleketinin siyasi çevrelerinde büyük tenkitlere yol açmıştır. Kennedy bir seçmenin sorusu üzerine bu cevabı vermiş ve aleyhinde büyük bir kampanyanın gelişmesine vesile olmuştur. O kadar ki bu şekilde bir cümle seçimleri kaybetmesine yetecek önemde görülmüştür.

Meselâ Fransa, nüfusunun yavaş artışından duyduğu endişe ile doğumları teşvik etmekte, aileleri sahip oldukları çocuk sayısı ile doğru orantılı olarak mükâfatlandırmaktadır. Bu ülkede altı çocuğa sahip olan aile, devletten ça-

lışmasına lüzum kalmayacak kadar maddi yardım görmektedir. Macaristan, nüfusunda meydana gelen durgunluğu izale etmenin yollarını aramakta, Sovyet Rusya fazla doğum yapan Rus analarını Lenin madalyaları ile taltif etmektedir. Rusya'da göze çarpan bir diğer nüfus politikası, Rus asıllı olmayan zümrelere bu arada Türklere tatbik edilen nüfus siyasetidir. Gerçekten bu ülkede Slâv ırkının nüfusu çeşitli tedbirlerle artırılmaya çalışılırken; meselâ Türk nüfusun mümkün olduğu kadar tahdit ve dejenere edilmesine çalışılmaktadır.

Sovyet Rusya'nın Slâv olmayanlara uyguladığı eritme ve yok etme politikasında oldukça güçlük çeken Doğu Avrupa memleketleri ise; tehciire-kendi soylarından olmayanları sınırları dışına çıkarmak-başvurmaktan çekinmemişlerdir. Meselâ Bulgaristan'da, Sovyet idarecilerinin ve kendi devlet adamlarının propagandasına çabucak uyularak doğum oranları azaltılmış ve Hıristiyan Bulgar nüfusu hemen hemen aynı seviyede durmaya başlamıştır. Müslüman Türk nüfusunu teşkil edenler ise; propaganda ve telkinleri hemen hemen hiç benimsememiş ve nüfus artmaya devam etmiştir. Yakın bir gelecekte Bulgar nüfusuna göre; Türk nüfusunun nisbetinde meydana gelecek artıştan korkan Bulgar yöneticileri Türk'leri toplu halde Bulgaristan'dan çıkarmaya başlamışlardır. Baskılar bugün de devam etmektedir. Bugün buna yeni ve uyutucu bir isim bulunarak «**parçalanmış ailelerin birleştirilmesi**» kılıfı uydurulmuştur. Halbuki gerçek, komünistlerin çoğalan Türk'lerden korkmasıdır. Bu ve buna benzer birçok örnekler «**Komünistlerin, halkların kardeşçe bir arada yaşamaları**» propagandasının asılsızlığını bir daha ortaya çıkarmıştır. Nüfus konusunda ileri sürülen kriterlere dayanılacak mukayeselerin bizi sıhhatli neticelere ulaştıramayacağı; tanınmış iktisatçılarımız tarafından beyan edilmektedir. Fert başına düşen millî gelirin, iktisadi gelişmenin tek

ölçüsü olarak kabul edilmesi ve buna dayanılarak değerlendirilmelere gidilmesi, gelişen bir gencin sadece boy atması ile meşgul olunurken bunun yanında akli melekeleri ile bedeni kabiliyetlerinin gözden uzak tutulmasına benzetilmektedir.

3. MESELE TÜRK MİLLETİNİN GELECEĞİ MESELESİ OLMAKTADIR.

Bütün bu realiteler ortada iken; Türk Milletinin geleceğini fert başına düşecek bir kaç liraya bağlamak izahı güç bir görüş olarak karşımıza çıkmaktadır. Ne yazık ki suni müdahalelerle -yan tesirleri hesaba katılmaksızın- 2000 yılında 80 milyonu bulacağı tahmin edilen Türkiye nüfusunun dizginlenmesine çalışılmaktadır. Bu gidişin öncülüğünü yapanlara göre; harici telkinlerin arkasında siyasi maksatların bulunduğundan söz etmek, iyi niyetlerle bağdaştırılmaz. Türkiye'deki doğum kontrolünün yaygınlaşması için yapılan alet ve uygulama primum yardımları, dost milletlerin iyi niyetlerinden başka bir sebebe bağlanmalıdır. Bu görüş devlet politikası haline getirilmiş ve nüfus plânlaması hakkındaki kanunun yürürlüğe konulduğu 1965 yılından beri bu yolda önemli yatırımlar yapılmıştır. Altı yıllık tatbikat süresinde meselenin bir başka siyasi mahzuru da ortaya çıkmasına rağmen; maalesef aynı temsilcilere bu hakikati de göstermek pek mümkün olamamaktadır.

1965 yılı Genel Nüfus Sayımına göre, Türkiye'de 2.913.357 kişi ana dil olarak kendi ifadelerine göre Türkçe dışında bir dil kullanmaktadırlar. Bunların 2.674.978'i on binden az nüfuslu merkezlerde ikâmet etmektedir. Doğum kontrolü faaliyetlerinin on binden az nüfuslu merkezlere hemen hiç götürülmediği, götürülse bile iltifat görmediğini dikkate alırsak; mühim bir problemle karşı karşıya olduğumuz ortaya çıkar. Gerçekten memleketimizin siyasî bütünlüğünü

bölmeyi hedef aldığı herkesin malûmu olan, son hadiseler etnik gruplar yaratmak ve bunları istismar etmek suretiyle taraftar toplamaya çalışmaktadır. Ne varki aile plânlaması çalışmalarının siyasi bünyemiz üzerindeki olumsuz tesirlerini samimiyetle amme efkârına duyurmak icap eder. Meselelerin uzun vadeli tesirleri aydın çevrelerden bile maharetle gizlenebilirken; meselâ on yıl sonra bu politikanın ne gibi ters neticeler vereceğini vatandaşın kendiliğinden bulması pek mümkün görülmemektedir.

Memleketimizde doğum kontrolü çalışmalarının neticeleri ile ilgili çalışmalar mahdut sayıda doktor ve ilaç firmalarına yaptırılmaktadır. Bunun neticesi olarak ta, aksaklıklarının tam olarak halkoyuna aksettirilmesi mümkün olmamaktadır. Uygulama sırasında ve rahim içi araçların kullanılması süresince devamlı ve ciddi jinekolojik muayeneler yapılmadığı sürece hap ve aletlerin ana ve çocuk sağlığı üzerinde çok ciddi tehlikeler meydana getirdiği tıbben sabit olduğu halde, yayınların hemen tamamı reklâm mahiyeti taşımaktadır. O kadar ki bu tutum S.S.Y. Bakanlığı neşriyatında da görülmektedir. Türkiye'de bir aylık doğum kontrolü hapi satış miktarı DPT tarafından beşyüzbin kutu olarak hesaplanmıştır. Bu haplar için kullanılan aktif maddelerin % 98'inin ithal malı olduğu söylenmektedir. Yine araştırmaların ortaya koyduğuna göre; aktif madde ithalinde yabancı firmalar 10 dolarlık bir maddeyi 450 dolar gibi fahiş fiatlara dış memleketlerdeki müesseselerinden ithal imkânına sahip bulunmakta ve buna istinaden de fiyatları istedikleri gibi yükseltebilmektedirler. Doğum kontrolü ile ilgili çalışmalara bu gibi müesseselerin iştiraki halinde alınacak neticelerin şaşırtıcı olacağı tabidir. Bu bürokrasi örneği de memleketimizde uygulanan doğum kontrolü çalışmalarında millî menfaat hesaplarının kaçınıcı plânda yer almış olabileceğini göstermektedir.

IV. UZUN DÖNEMDE EĞİLİMLER VE SONUÇ

1. GENEL OLARAK

Nüfus artışının iktisadi, sosyal ve siyasi açıdan arz ettiği durumları buraya kadar yaptığımız tahlillerle anlatmaya çalıştık. Nüfus artışının nüfusun bünyesine tesir ederek meydana getirdiği ekonomik, sosyal ve siyasi hadiseleri ve bu arada üzerinde hassasiyetle durulan kalkınma hızı üzerindeki tesirlerini gördük. Başlangıçta varsayım olarak kabul ettiğimiz nüfus artışının, kalkınma üzerindeki menfi tesirini ve bu yüzden doğum kontrolü yoluyla nüfusun kısıtlanması görüşünün bilhassa tatbikatta yanlış uygulamaları da göz önüne alınınca; bu yolun bizi pek çok tereddütlere götüreceği ortaya çıktı.

Bir ülkenin nüfus politikası ve bilhassa uzun dönemde nüfus gelişmeleri incelenir ve milleti millet yapan bu unsur üzerinde şu veya bu yönde gelişmelerin gerçekleşmesi plânlanırken, **nüfusu sadece bir üretim faktörü ve milli geliri yaratıp tüketen bir değişken olarak değil, milletin uzun vadeli ekonomik, politik, sosyal ve manevi hayatını tesbit eden**

en önemli unsur olarak mülâhaza etmek gerekir. Bu sebeble, kısa vadede, meselâ sadece iktisadi kalkınma yönünden yapılabilecek politika tavsiyelerini ve tatbikatının uzun vadeli neticeleri üzerinde durmak ve mutlak surette mücerret iktisat prensiplerinden kurtulup, milletin gelecekte dünya milletleri arasındaki yeri üzerinde uzun uzun düşünmek gerekmektedir. Bu sebeble bu sonuç bölümünün, dar ekonomik mülâhazalarla değil topyekün (gobal) mülâhazalarla değerlendirilmesi farz olmaktadır.

Modern iktisatta bir ülkenin gelişmişlik derecesi, genellikle o ülkede adam başına düşen millî gelir ile ölçülmekte ve milletler bu varsayımına göre gelişmişliklerine göre sıralanmaktadır. Bu prensipten hareketle **«diğer şeylerin sabit olduğu»** bir ortamda nüfus azalır veya yavaşlarsa adam başına millî gelirin artacağı sonucuna varılmakta ve nüfus kontrolü ve kısıtlaması ideal bir politika değişkeni olarak savunulmaktadır. Halbuki, yine her iktisatçının bildiği gibi **«diğer şeyler»** asla sabit kalmamakta ve bu arada milletin ekonomik yapısında politik hayatına geçtiğimiz an, **adam başına gelirden daha önemli olarak, tüm milli zenginlik ortaya çıkmakta ve plânlar hemen değişmektedir.** Bugün, yer yüzünde adam başına milli geliri en yüksek ülke Kuveyt'tir. Halbuki bir avuç nüfusu olan bu ülkenin adam başına zenginliği ve şeyhlerinin çılgınlığından başka dünya politikasında hiçbir fonksiyonu yoktur. Diğer taraftan adam başına milli geliri, pekçok gelişmiş batı ülkelerinden düşük olan Rusya nüfusu sayesinde büyük bir iktisadi güç ve zenginlik ve dolayısıyla politik kuvvet olarak belirmektedir. Adam başına geliri çok düşük olan Çin ise, bu gücü değerlendirmeye başladığından beri etrafa kuşku verir hale gelmiştir. Kendimizden misal verecek olursak; Türkiye'nin adam başına milli geliri Yunanistan'dakinden düşük olmakla beraber, gerek zenginlik ve gerekse toplu güç, milli zenginlik ve

politik kudret olarak Türkiye daima önde gelmekte ve ancak nüfusunun sayesinde bu saldırgan güç kontrol altında tutulabilmektedir.

Nüfus politikasına geniş bir perspektif içinde bakacak olursak, pek çok yabancı düşünür ve politikacının bu görüşümüzü desteklediğini görürüz. Batı'nın ünlü iktisatçılarından Prof. Cole CDH aynen şöyle demektedir: «Eğer biz halâ nüfuz azlığı politikasını devam ettirmek gibi bir ahmaklıkta ısrar edersek iyice bilmeliyiz ki; nüfus azlığı ne yurdu-muzdaki işsizlik problemini ortadan kaldırır ve ne de geriye kalanın geçim seviyesini yükseltmeye yarar. Bu gidişin iktisadi tesir ve sonuçları ise şüphesizki çok kötü olacaktır. Çünkü toplumda yaşayanların nisbeti gün geçtikçe artarken, gençler daima azalacaktır. Fabrika ve iş sahibi üreticiler ise; onları daha uzun bir müddet çalıştırmak zorunda kalacaklardır. Bu da çalışan grup içinde büyük oranda yaşlı kimse-lerin bulunması gibi bir sonuç doğuracağından; dolayısıyla üretim sistemimizin devamlı olarak değişen durum ve ihtiyaçlarına ayak uydurmasını sağlamak bakımından pek za-ruri bir önem taşıyan elastikiyeti, esnekliği yok edecektir. İşte bütün bu sebebledir ki; vazifemiz her türlü imkân ve çareye baş vurarak nüfusun azalması felâketine karşı çık-maktır. (30)

Batı ülkelerinin düşünürleri doğum kontrolünün meydana getirdiği büyük tehlikeleri gördükleri için; şiddetli bir şekilde buna karşı çıkmışlar ve nüfusun azalmasını teşvik etmek yerine, aksine nüfusun artış hızını kamçulamak yolunda tedbir almaya başlamışlardır. Gerçekten de; Fransa'da nüfusun artış hızını yükseltmek ve Fransız toplumunu ataletten kurtarmak için, Fransız 6. plânında özel tedbirler

(30) Prof. Cole GDH (The Intelligent Men Men's Guide Power world)

getirilmiştir. Fransız Başbakanı mecliste 6. plânın takdimini yaparken «Fransa'nın en önde gelen problemlerden biri nüfus artışının çok düşük oluşudur.» diye itirafta bulunmuştur. Bir çok batı ülkelerinde de; aynı yönde tedbirler alınmasına oldukça fazla önem verilmektedir.

Batı ülkeleri kendi yönlerinden doğum kontrolünün meydana getirmiş olduğu tehlikeleri ortadan kaldırmak için özel çaba sarfederlerken; gelişmekte olan bir çok ülkelere doğum kontrolünü tavsiye ve teşvik etmekte hatta zorlamalarda bulunmaktadırlar.

2. DOKUZ İŞIK'CI MİLLİYETÇİ - TOPLUMCU TÜRKİYE İÇİN

Türkiye'de doğum kontrolü yönünden oynanan oyun iktisadî ve kalkınma yorumlarıyla kamufle edilmeye çalışılmaktadır. İşin garip ve tehlikeli tarafı ise; bu propagandaların yönetici kadrolarda oldukça taraftar toplaması ve bu tutumun devlet siyaseti olarak kabul edilmesi istikametinde gelişmeler görülmesidir. **Doğum kontrolü fert olarak tatbik edildiğinde; belki mühim mahzurlar doğurmayacaksa da, toplumun bütününe uygulandığında; cemiyetimizde meydana getireceği menfi neticeleri oldukça önemli olacaktır.** Meydana getireceği neticeler; sosyal ve ahlâki çöküntü yanında, toplumumuzun kalkınması ve iktisadi yönden ilerlemesine mani olacak ve Türk Toplumunun dinamizminin ve aktivitesinin kaybolmasına sebep olacaktır.

Burada, hatırlatılması gereken bir husus, son yıllarda ilim çevrelerinde «**bilginin geçişimi** - transference of knowledge - faraziyesinin oldukça taraftar toplamış olmasıdır. Bu varsayıma göre; bilgi kişide irsiyet peydahlamakta ve bir geçiş mekanizmasıyla nesillere intikal ettirilmektedir. Bu varsayımın doğruluğu çerçevesinde ve doğum kontrolü-

nün bilgilenmiş ve çokça iktisaden de kalkınmış fertler arasında revaç bulması, insanda büyük yatırımlar sonucu elde edilen bilgi hazinesinin de telef olmasına sebep olmaktadır. Bu varsayıma içinde bulunulan ortamın, kişinin gelişmesi üzerindeki etkileri de eklenirse (okuyan ailelerde okuyan çocuk sayısının daha fazla olacağı da eklenirse) nüfus kısıtlamasının iktisadi ve sosyal diğer bir mahzuru da ortaya konmuş olur.

Aşağıdaki satırlar bu söylediklerimizin misallendirilmesi ve günümüzdeki politikasının mahzurlarını göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Uzun dönemde nüfus artışı; şehirleşme hareketi, dayanışma aile tipinden ferdiyetçi aileye geçiş, eğitim seviyesinin yükselmesi, sosyo-kültürel yapıdaki değişiklik, gelir seviyesinin artması, kadının çalışma hayatına girişi, tahsil süresinin uzaması ve evlenme yaşlarının büyümesi ve bunlar gibi sebeplerle tabii olarak azalmaktadır.

Diğer taraftan yurt dışına giden işçilerimizin de yurt dışında ve evlerinden uzakta bulunmaları dolayısıyla; nüfus artışında bir düşmeye sebep olduğu kabul edilebilir.

Nüfus artışının sun'i olarak kısıtlanması mevzuna gelince; Türkiye'de bu uygulama neticesini, nüfusun esasen hızlı artmadığı yerleşme merkezlerinde göstermektedir.

Doğum kontrolünü gerçekleştirmek için; rahim içi araçların kullanılışındaki uygulamalar, doğurganlık oranlarının yüksek olduğu alanlara yöneltilmemekte, çalışmalar belli merkezlerde yoğunlaşmaktadır. Ağızdan alınan hapların da genellikle şehirlerde satılışı, köylük alanlara oranla şehirdeki uygulama yoğunluğunun arttığını göstermektedir. Kullanılan hap ve araçların yan etkileri tıbbi bakımdan izlenememektedir. Bu durum hem sağlık açısından sakıncalar mey-

dana getirmekte, hem de programın etkenliğini azaltmaktadır (31). Doğum kontrolü bugün Türkiye’de ticari bir maksatla uygulama alanı bulmuştur. Helozon takmalarda bir kadını iknâ eden hemşireye (5) TL sı, doktora ise (10) TL sı verilmektedir. Dolayısıyla uygulamanın sağlık bakımından doğuracağı sonuçlara pek önem verilmemektedir. Esasen kültür seviyesinin düşük olduğu ve sağlık şartlarının bozuk olduğu, hattâ doğum kontrollerinin yan tesirlerinin izlenemediği memleketimizde; bu hususta sorumluluğu müdrük ilgililerin de bulunmaması ve sun’i olan doğum kontrol usullerinin benimsenmesi, başlangıçtaki kararımızı değiştiren en önemli sebep olmaktadır. Aile planlaması ve doğum kontrolü prensiplerinin tatbikine başlanınca bu tedbirlerin esasen nüfus artışı az olan münevver şehirli nüfus tarafından daha çok benimsendiği görülmektedir. Bu durum maddi ve manevi yönden **iyi bakılma ve yetiştirilme imkânı olan çocukların nispetini** azaltmakta, nüfusun bünyesini daha da bozmakta, neslin dejenerasyonuna yol açmaktadır (32)

Dünyanın en şerefli ve en büyük anası olan Türk çocuğunun anası, bugün ne yazık ki bir kobay (deneme faresi) kadar bile yöneticilerden iltifat görmüyor. Denenmemiş usuller onda denenebiliyor. Sağlık hizmetlerinin tam anlamı ile sosyalleştirilmediği bir Türkiye’de, neticesi takip edilemeyen doğum kontrol usulleri propogandasının hangi insan sevgisine dayandığını anlamak mümkün değil.

Türkiye’de kalkınma hızı düşüktür. Bunun asıl sebebi; istihsal unsurları arasındaki koordinasyon zayıflığı ve sosyal gurupları teşkilâtlandırma noksanlığından ileri gelmek-

(31) İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı, 1970 Yılı Programı, Ankara Sh. 487.

(32) Zaim, Sabahattin, Çalışma Ekonomisi, İstanbul 1966, Sh. 82.

tedir. Eğer bu koordinasyon ve teşkilâtlandırma meseleleri ciddi bir şekilde ele alınır; Türkiye’de yatırım imkânları yüksek bir seviyeye çıkarılabilecektir. Diğer taraftan büyük ölçüde ehemmiyet arzeden **yurt dışı tasarrufların** da iyi değerlendirilebilmesi; kalkınma hızına müspet yönde tesir yapabilecektir.

Türkiye gerek yeraltı ve yerüstü zenginlikleri olan ve gerekse jeopolitik yönden oldukça önem taşıyan bir ülkedir. Toplumumuzun dinamizmi ve aktivitesi, genç yaştaki nüfusun artması ve özellikle Milliyetçi-Toplumcu fikirlerin hızla gelişmesi ve bu fikirlerin genç nesilde fazla taraftar toplaması kapitalist ve komünist ülkeler tarafından endişe ile izlenmektedir. Türkiye’de gelişen Milliyetçi-Toplumcu fikirlerin genç nesiller tarafından benimsendiğini ve buna inanıldığını bilen bu emperyalist ülkeler, yakın bir gelecekte Türkiye’nin Milliyetçi-Toplumcu doktrin sayesinde sosyal ve iktisadi yönden gelişmesini tamamlayacağını ve dünyada kuvvet dengesi yönünden bir değişiklik doğurabileceğini hesaplayabildiklerinden ki, buna mani olmak için gerekli tedbirleri almaktadırlar. Bu arada Türk Toplumunun dinamizmini ve aktivitesini yıkmak, toplumumuzu çökertmek için de doğum kontrolü fikrini tezgâhlamaya çalışmaktadırlar. Batılı bir tarihçi bu hususta aynen şöyle demektedir: «Müsrif ve sefil bir milletin hayatına son vermenin bir yolu daha vardır. O da doğum oranını düşürmek için gayret sarfedilmesidir. İktisadi bir bolluk içinde başıboş bir hayat sürbilmek için; öz yavrusunu kendisine engel kabul eden, çocuksuzluğu tercih ederek neslinin devamını düşünmeyen milletlerin yokolması tabiat kanunları gereğince mukadderdir.»

Doğum kontrolüne başvuran ailelerin oldukça fazla bir kısmının büyük şehirlerde olması; gerçekten toplumumuzun geleceği bakımından menfi tesirler yaratacaktır. Kültür

seviyesi yüksek, mali imkânları iyi, çocuklarına yüksek tahsil yaptırma imkânları fazla ve çocuklarının zekâ ve kabiliyet derecelerini geliştirmeye müsait bulunan bu ailelerin doğum kontrolü ile doğum oranlarını düşürmeleri; gelecekte toplumumuzda nüfusumuzun genç yaş oranının düşmesi-ne, bu ise Türk Toplumunun; dinamizminin ve aktivitesinin kaybolmasına sebep olabilecektir. Emperyalits olan kapitalist ve komünist ülkelerle bir kısım çıkarıcı gurupların istediği de zaten budur. Böylece Türkiye'de genç yaş oranını düşürmek ve böylece Milliyetçi-Toplumcu fikirlerin gelişmesine mani olmak istemektedirler. Bunu yaparken de bazı iktisadi meseleler öne sürmektedirler. Oysa ki temel de iktisadi gerçekler yönünden de Türkiye'yi bir çıkmazın içine sürüklemek plânını da hazırlamaktadırlar. Genç yaş nüfus oranının artışı engelleyerek; toplumumuzun dinamizmini ve aktivitesini düşürmek ve devamlı olarak yaşlı nüfus oranını arttırmak, böylece verimliliğin düşmesini sağlayarak ekonomimizi bir çıkmaza sürüklemek ve sonuç olarak ta; Milliyetçi-Toplumcu ekonomik düzenin kurulması gerçekleştirilmeyecektir.

Kapitalist ve komünist bloka mensup ülkeler Türkiye'nin kalkınması için nüfus artış hızının düşürülmesi gerektiğini ileri sürerken, hesaplarını Türkiye için üretim ve verimliliği düşük ve halen uygulanmakta olan; yarı kapitalist ve gayri millî düzene göre hesaplamaktadırlar. Oysa Türkiye'de Milliyetçi-Toplumcu iktisadi sistem kurulduğunda; gerek yeraltı ve yerüstü kaynakların verimliliği bugünkü durumla mukayese kabul etmeyecek kadar artacaktır. (33) Milliyetçi-Toplumcu ekonomi sisteminin tarım dışında ve

(33) Milliyetçi-Toplumcu İktisadî Düzen için bak: Alparslan TÜRKEŞ, Millî Doktrin; Milliyetçi-Toplumculuk. Keza bak: Doç. Dr. Kurt Karaca, Milliyetçi Türkiye,

özellikle sanayide uygulanması sonucunda sanayii üretimi ve istihdam imkânları oldukça fazla artacaktır. Tarım kesiminde ise Milliyetçi-Toplumcu ekonomik sistem uygulandığında ve tarım kentleri kurulduğunda; tarım mahsulleri üretimi ve tarımsal nüfusun geliri, nüfus artış hızından çok daha fazla bir hızla artış kaydedecektir.

Türkiye’de Milliyetçi-Toplumcu düzenin kurulması ile; komünist ve kapitalist ülkelerin ve işbirlikçilerinin ileri sürdükleri gibi Türkiye’nin daha fazla nüfusu besliyemeyeceği iddiası kendiliğinden çürümüş olacak ve bunların Türkiye üzerinde oynamak istediği oyunlarında başarısızlıkla sonuçlanacaktır. Türk Milliyetçileri Türkiye’yi içinde bulunduğu buhrandan kurtarmak için; iktidar olmanın zaruret olduğunu anlamışlardır. Bu durum içerde bir takım çıkar guruplarının menfaatlerine uygun düşmediğinden korku ile karşılaşmakta ve Türk Milliyetçilerine karşı tertipler hazırlanmaktadır. Disiplinli kadro anlayışını dejenere etmeye çalışmaktadırlar. Aynı zamanda artan nüfusun kendi aleyhlerine netice vermesinden de korktukları için; nüfus üzerinde kendi görüşlerine uygun çalışmalarının devamlı olarak propagandasını yapmaktadırlar.

Gelişmiş ülkeler bu gün az gelişmiş ülkelerin iktisadi bağımsızlıklarına ve nüfus artışlarına karşı gelmektedirler. Zira bu ülkeler az gelişmiş ülkelerdeki gıda ürünlerini ve iktisadi kalkınmayı sağlayacak kıymetli madenleri kendi memleketlerine aktarma ve sömürme gayesi gütmektedirler. Yine bu ülkeler bileceklerdir ki; Türk Milliyetçileri bugün olmazsa yarın iktidar olacaktır ve Dokuz Işıklı Milliyetçi-Toplumcu Düzen kurulacaktır. Bu ülkeler kendi menfaatleri icabı endişe içerisindedirler. **Çünkü doğan her Türk yarın hesap soracaktır.**

Orta Doğu’da kuvvetli ve kudretli, aynı zamanda nüfusu kalabalık bir Türkiye’nin bulunması dünya kuvvet dengesi-

ne tesir edecektir. Diğer taraftan iktisaden gelişen ve nüfusu kalabalık olan Türkiye'nin madenlerini ve petrolerini kendisi işler hale gelerek kuyu bekçiliğinden kurtulması; Türkiye'yi parçalayıp menfaatlerini geliştirmek isteyen fırsatçı devletlerin elbette hoşuna gitmeyecektir.

Nüfusun sun'i şekilde azaltılması gayretleriyle, bütün mahzurları bir yana bırakılsa bile, uzun dönemde nüfus artış hızı ancak % 1'lik bir düşüş gösterebilecektir. Böylece küçük bir oranın ise; imkânlar göz önüne alındığında fazla bir ehemmiyet taşımayacağı anlaşılmaktadır.

3. SONUÇ : BÜYÜK DÜŞÜNME, BÜYÜK OLMA VE 100 MİLYONLUK TÜRKİYE

Yukarıdan beri izah etmeye çalıştığımız çok yönlü meseleler ele alınarak, **Türkiye nüfusu uzun vadeli olarak plânlanmalıdır.** Bu plânlama yapılırken Tarım kentleri ve yaygınlaştırılmış eğitim siyaseti ile en üstün zekâhları seçme imkânı veren **Dokuz Işıkçı Eğitim Sistemi çerçevesinde teknik öğretime ağırlık verilmesi** ve sosyal ilimler sahasına lüzumundan fazla yapılan yatırımların kısılarak; teknik sahalara, bilhassa ağır endüstrinin temeli olan araştırma ve geliştirme laboratuvarlarına ve dökümhanelere kaydırılması gözden uzak tutulmamalıdır (34).

Endüstriyel gelişmenin içine aldığı stratejik insan gücü kadrosunun kaynakları müteahhit müteşebbisle, idareciler, sevk ve idareciler, ilimciler, mühendisler ve diğer teknik personel olduğuna göre, hızlı bir üretimin gerçekleştirilmesi bunlara sıkı sıkıya bağlıdır. **Ancak bütün kadrolara büyük düşünme ve büyük olma ve Türk olmanın verdiği gurur**

(34) Daha fazla bilgi için bak: Dokuz Işık'ta Eğitim Sistemi; Hacıeminoğlu Necmettin,

aşılılmazsa; netice yine kaynak israfı şeklinde ortaya çıkacaktır.

Bugün dünyadaki en önemli gelişmelerden biri; «Tohum ve gübre ihtilâli» olarak nitelendirilen ve ziraat üretimi yeni tohum ve gübre sayesinde en ilkel toprak işleme şekillerinde bile bir kaç yüz misli arttıran bir buluş olmaktadır. Batının endüstri ihtilâli, ziraat ihtilâli takip etmiş ise, bugünde gelişmiş ülkelerin sanayileşmesi «Tohum ve gübre ihtilâli» ile gerçekleşme sahasına girmiştir. Dünyanın en fakir ülkeleri içinde olan Pakistan'ın batı kanadında yapılan ön çalışmalar 1985 yılı itibarıyla yiyecek fazlalığı başlıyacağını göstermektedir. Dokuz Işıkçı Milliyetçi-Toplumcu Doktrine inanmış ziraat ve iktisat uzmanlarının elele vererek, yurdumuzun tabiat şartlarına uygun yüksek verimli hububat ve ziraat mahsul çeşitlerini geliştirmeleri sayesinde sanayileşmeyi finanse edecek mali güç tarımda fazlalık yaratılması ile sağlanmış olacaktır.

Dünya için ise; açlığa karşı savaş kampanyası Dünya Birliği başkanı olan ünlü Brezilyalı ilim adamı Josve de Castro bu fikirdedir. Pariste «İnstitu National»de «Agronomi» profesörü olan Michel Cepede'de bu fikirdedir ve dünyanın 35 milyar insanı rahatça besleyebileceğini söyler. Avrupa ekonomik Konseyinin 1944 temmuzunda neşrettiği ve «Ya-t-il Des Hommes en Trop» adlı yıllık bültende de; dünyanın 35 milyar insanı rahatça besleyebileceği resmen belirtiliyor. 1957 Nobel Tıp ve Fizyoloji mükâfaatını alan ünlü İtalyan ilim adamı Daniel Bovet de aynı fikirdedir. Son teknik gelişmeler yosundan ekmek yapılması, petrolden sun'i protein istihsalı, diğer sentetik imkânlar, çöllerin, stepelerin, kutuplara yakın bölgelere ziraate elverişli hale getirilebilmesi ve denizlerin hudutsuz denilebilecek derecede zengin ve henüz el sürülmemiş imkânları sayesinde yer küresinin 100 milyardan daha fazla insan besleyebileceği hesapla-

mıyor. Bir de seyyareler arası seyahat ihtimalinin getireceği imkânlar bu hesaba dahil değildir (35).

Türkiye, halihazırda toprak sahası Rusya hariç, Avrupa devletlerinin herbirinden büyük olduğu gibi, yeraltı ve yer üstü kaynakları bakımından da yine onların herbirinden daha zengin işlenmemiş imkânlara sahiptir. Fakat nüfus miktarı bakımından ise pek çoğundan küçüktür. Avrupa milletleri kilometre başına düşen insan sayısı bakımından ise ortalama olarak bizden 3 misli daha fazladırlar. Milliyetçi-Toplumcu Ekonomi Düzeni sayesinde; **istihsal unsurları arasında kurulacak ahenk ve sosyal dilimlerin teşkilâtlandırılması ile, kalkınmanın insan gücü plânlaması ve itici güç olan milliyetçi terbiye göz önüne alınarak aydınlarımızın düşünce tembelliğinden kurtarılması, ilimci ve büyük olmada iddiacı bir toplum yaratılması Türkiye’de nüfus artışlarını bir problem olarak ortaya çıkarmıyacaktır.** Hele nüfus artış hızının şehirleşme ve gelişme ile gittikçe kendiliğinden azalışı ve dünyanın 35 milyar insanı besleyebilme imkânlarına doğru gidişi göz önüne alınacak olursa; Dokuz Işıkçı, Milliyetçi-Toplumcu’ların 100 milyonluk Türkiye arzularının astronomik bir rakam olmadığı daha iyi anlaşılacaktır. İnsanlık adına geri kalmış ülkeleri mahvetmeye çalışan sömürgeci düşüncelere itibar edilemez. Onlar nüfusu artan geri kalmış ülkelerin bir gün, atom bombası yaparak zenginliklerini paylaşmaya zorla talip olmalarından korkadursunlar! Onlar geri kalmış ülkelere yardım elini uzatacaklarına milyonlar dökerek doğumları önlemeye çalışadursunlar! Yeter ki uyumayalım. Milletimiz için daha çok çalışmanın gayreti içinde; 100 milyonluk Türkiye’yi kurmak için ilerleyelim.

(35) Doksat, Recep; «Doğum Kontrolü Türkiye’ye Nasıl Bir Felâket Hazırlıyor.» Devlet Milliyetçi-Siyasî Haftalık Gazete Sayı : 3.

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

- Barkan, Ö. Lütfi** : Sosyal Güvenlik Meseleleri, Ankara 1971
- Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi, İstanbul 1953**
- Cillov, Halûk** : Türkiye Ekonomisi, İstanbul 1970
- Cillov, Halûk** : Nüfus İstatistikleri ve Demografinin Genel Esasları, İstanbul 1960
- Doksat, Recep** : Doğum Kontrolü Türkiye'ye Nasıl Bir Felaket Hazırlıyor, Devlet sayı: 3
- Ekin, Nusret** : Gelişen Ülkelerde ve Türkiye'de İşsizlik, İstanbul 1970
- Ekin, Nusret** : Türkiye'de Ekonomik Gelişme ve İstihdam Meseleleri, İDM sayı 25-3
- Gürtan, Kenan** : Türkiye'de Nüfus Problemi ve İktisadî Kalkınma ile İlgisi, İstanbul
- Gürtan, Kenan** : Demografik Analiz Metotları, İstanbul 1969
- G.D.H, Cale** : The Intelligent Men's Pover World
- Karahasanoglu, Taner** : Türkiye'de Tarım İşgücünün
- Sosyal Güvenlik Meseleleri, Ankara 1971**
- Karaca, Kurt** : Milliyetçi Türkiye, Ankara 1971
- Kurtkan, Amîran** : Köy Sosyolojisi, İstanbul 1968
- Hacıeminoğlu, Necmettin** : Dokuz Işık'ta Eğitim Sistemi, Ankara 1971
- Saraç. Ö. Celâl** : Türkiye Ekonomisi'nin Genel Esasları, İstanbul 1949
- Serper, Özer** : Çeşitli Yönleriyle Türkiye'de Şehirleşme Hareketleri, İstanbul 1970, G.Ö.İ.T. İ.U.O Dergisi
- Yalçıntaş, Nevzat** : Türkiye Nüfusunun Yapısı ve Özellikleri, Ankara 1970
- Tokcan, Çetin** : T.C. Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilâtı Dergisi, Ankara Sayı 6
- Türkeş, Alparslan** : Dokuz Işık, İstanbul 1969
- Tütengil, C. Orhan** : Köyden Şehre Göç Meselesi, İstanbul. 1963
- Zaim, Sabahattin** : Çalışma Ekonomisi İstanbul 1966

03 SA 7346

ULB Halle
000 280 95X

3/1

DOKUZ IŞIK YAYINLARININ
ÜÇÜNCÜ KİTABI

DOKUZ
IŞIK'TA
DIŞ
TÜRKLER

ÇIKIYOR

BÜTÜN DIŞ TÜRKLERİ BİR ARADA TOPLAYAN
KİTAP

Ödemeli İsteme Adresi

P. K. : 151, Bakanlıklar — Ankara

FİYATI : 3 TL.

Emel Matbaası Tel : 12 22 15 - Ankara

